lek. med. Agnieszka Gerkowicz[1]
dr hab. n. med. Marek Gerkowicz[2]
prof. dr hab. n. med. Grażyna Chodorowska[1]

[1]Klinika Dermatologii, Wenerologii i Dermatologii Dziecięcej UM w Lublinie
kierownik: prof. dr hab. n. med. Grażyna Chodorowska
[2]Prywatna Praktyka Okulistyczna

ALERGICZNE KONTAKTOWE ZAPALENIE SKÓRY POWIEK I OKOLICY OCZODOŁÓW

ALLERGIC CONTACT EYELID AND PERIORBITAL DERMATITIS

Słowa kluczowe
Powieki, okolica oczodołów, alergia kontaktowa, podrażnienie, hapteny.

Streszczenie

Zmiany zapalne skóry wokół oczu mogą być objawem wielu procesów chorobowych o różnej etiopatogenezie. Najczęściej obserwuje się tutaj alergiczne kontaktowe zapalenie skóry powiek lub oczodołów. Rzadziej wykwity chorobowe mogą być następstwem drażniącego działania substancji stosowanych miejscowo. Procesem chorobowym mogą być również objęte spojówki; stwierdza się wtedy alergiczne kontaktowe zapalenie spojówek. Często obserwuje się również kombinację tych objawów.

Rozróżnienie, na podstawie obrazu klinicznego, zmian powstałych w wyniku podrażnienia od zmian będących następstwem reakcji nadwrażliwości typu IV jest trudne. Klinicznie stwierdza się rumień, obrzęk, pęcherzyki, czasami nadżerki lub tworzenie się owrzodzeń na brzegach powiek. W przypadku zmian długotrwałych dominuje złuszczanie i pogrubienie naskórka. Pacjent odczuwa silne pieczenie oraz świąd. Najczęściej chorują kobiety. Ze względu na widoczną lokalizację schorzenie to stanowi poważny problem dla pacjenta. Identyfikacja alergenów wydaje się być istotna w procesie terapeutycznym. Najczęściej stwierdza się uczulenie na kremy do oczu lub twarzy, kosmetyki do makijażu, leki stosowane miejscowo.

Typowe alergeny odpowiedzialne za wywoływanie zmian w tej okolicy to, między innymi: mieszanka zapachowa, balsam peruwiański i metale. Specyficzne warunki w tej okolicy, takie jak cienka warstwa rogowa, narażenie na zwiększone działanie potu, a także mrużenie oczu mogą zwiększać przyswajanie alergenów z preparatów stosowanych miejscowo i prowadzić do rozwoju alergii kontaktowej. W pracy przedstawiono najczęściej występujące alergeny kontaktowe, metody diagnostyczne oraz leczenie alergicznego kontaktowego zapalenia skóry wokół oczu.

Key words
Eyelids, periorbital area, allergic contact dermatitis, irritation, haptens.

Summary

Eyelid dermatitis may be a clinical manifestation of several skin disorders, which have different etiology. Allergic contact dermatitis is the most common illness observed in this localization. It may manifest as a contact conjunctivitis, allergic contact eyelid or periocular dermatitis or irritant contact eyelid or periocular dermatitis. Combination of those symptoms is often seen in one patient.

It is impossible to differentiate it based on clinical appearance. Allergic contact dermatitis results from hypersensitivity reaction type IV, the other one is caused by irritation. Usually erythema, oedema and vesicles are observed. In more severe cases erosions or ulcers on the eyelid margin are formed. In case of chronic lesions, scaling and hypertrophy of epidermis are typical symptoms. Patients usually complain of burning and itching. Women are more often affected. Due to exposed localization it may be problematic for the patient. Identification of the allergens seems to be important in the therapeutic process. Allergic contact eyelid or periocular dermatitis are caused by face or eye creams, make-up cosmetics and topical drugs.

Fragrance mix, metals and balsam of Peru are the most typical allergens. Characteristic condition in this area, like thin stratum corneum, exposition to sweat and eye blinking cause higher absorption of allergens. In this study the most common allergens are presented, as well as diagnostic procedures and treatment options.